

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ



ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор науково-педагогічної
роботи та розвитку

С.М.Кваша

06 2021 р.

РОЗІЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні Вченої ради

економічного факультету

Протокол №9 від «15» 06 2021 року

факультету А. Діброва Декан економічного
факультету А.Д. Діброва

на засідання кафедри фінансів

Протокол №9 від «10» 06 2021 року

Завідувач кафедри Н. М. Давиденко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНЕ ОПОДАТКУВАННЯ

МІЖНАРОДНЕ ОПОДАТКУВАННЯ

1. Рівень вищої освіти _____ третій (освітньо-науковий).....
2. Галузь знань _____ 07 «Управління та адміністрування».....
3. Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»...
4. Освітньо-наукова програма Облік і оподаткування.....
5. Гарант ОНП д.е.н., професор Гуцаленко Л.В.....
6. Розробники: д.е.н., доцент Негода Ю.В.....
к.е.н., доцент Долженко І.І.....

Київ – 2021

1. Опис навчальної дисципліни

Міжнародне оподаткування

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь			
Галузь знань	07 Управління та адміністрування		
Освітньо-науковий рівень	Третій		
Освітній ступінь	Доктор філософії		
Спеціальність	071 «Облік і оподаткування»		
Освітньо-наукова програма	«Облік і оподаткування»		
Характеристика навчальної дисципліни			
Вид	вибіркова (за вибором здобувача)		
Загальна кількість годин	150		
Кількість кредитів ECTS	5		
Кількість змістових модулів	Не передбачено		
Курсовий проект (робота)	Не передбачено		
Форма контролю	Екзамен		
Показник навчальної дисципліни для денної, заочної та вечірньої форми навчання			
	денна форма навчання	заочна форма навчання	вечірня форма навчання
Рік підготовки (курс)	2	2	2
Семестр	4	4	4
Лекційні заняття	20	20	20
Практичні, семінарські заняття	30	30	30
Лабораторні заняття			
Самостійна робота	100	100	100
Індивідуальні завдання			
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	5 год	-	5 год

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Міжнародне оподаткування» є досягнення здобувачами сучасного конструктивного, фундаментального мислення та системи спеціальних знань у сфері міжнародних аспектів оподаткування бізнесу та здатності їх використовувати у практичній діяльності.

Завданнями навчальної дисципліни є здобуття знань і умінь у сфері міжнародного оподаткування, що надасть можливість самостійно здійснювати дослідження національних податкових систем світу в умовах глобалізації, розв'язувати складні спеціалізовані та управлінські завдання з усунення механізмів подвійного оподаткування, вирішувати наукові і прикладні проблеми при здійсненні податкового планування діяльності суб'єкта господарювання у динамічному середовищі.

Предметом дисципліни «Міжнародне оподаткування» є система загальних принципів і підходів, що пов'язані із устроєм, принципами й механізмами функціонування міжнародного оподаткування.

Дисципліна «Міжнародне оподаткування» є вибіркоким освітнім компонентом освітньо-наукової програми третього рівня вищої освіти за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування».

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне оподаткування» **здобувач повинен знати:**

- джерела інформації і нормативно-правову базу міжнародного оподаткування;
- будову міжнародних податкових систем, міжнародну термінологію оподаткування, міжнародні конвенції та директиви гармонізації податкових систем;
- принципи оподаткування та податкові системи держав;
- особливості запобігання податкових правопорушень та протидії розмиванню оподатковуваної бази, згідно з вимог міжнародного податкового законодавства; набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, що є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи;
- діючі міжнародні умови щодо міжнародних актів про запобігання подвійного оподаткування;
- основи функціонування офшорних центрів і вільних економічних зон;

По закінченню вивчення дисципліни **здобувач повинен вміти:**

- використовувати нормативно-правову базу в сфері оподаткування для визначення податкових наслідків господарських операцій;
- розв'язувати складні завдання і проблеми, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності;
- розуміти засади устрою податкових систем закордонних країн та принципів їх побудови;

– критично аналізувати окремі ланки податкової системи України і зарубіжних країн.

Основними організаційними формами дисципліни «Міжнародне оподаткування»: лекції, практичні, самостійна робота, виконання індивідуальних завдань та контрольні заходи (поточний та підсумковий контроль).

Результатом вивчення дисципліни є набуття здобувачами таких компетентностей:

– **загальні компетентності (ЗК):**

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК05. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), формувати системний науковий світогляд, професійної етики та загального культурного кругозору.

– **спеціальні (фахові) компетентності (ФК):**

СК02. Здатність працювати з різними джерелами, отримувати, обробляти, аналізувати, систематизувати отриману інформацію з основних національних, європейських та міжнародних нормативно-правових актів з питань регулювання обліку, аналізу, аудиту та оподаткування

СК 03. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК04. Здатність вирішувати комплексні завдання функціонування системи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування для критичного оцінювання результатів досліджень з урахуванням соціальних, етичних, правових та економічних проблем.

СК05. Здатність проводити емпіричні дослідження та використовувати статистичні методи аналізу для встановлення тенденцій розвитку об'єктів дослідження у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК07. Здатність здійснювати апробацію результатів наукових досліджень, висновків і практичних рекомендацій з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та сприяти їх впровадженню в науковій та практичній сферах.

СК08. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англійських наукових текстів за напрямом досліджень.

СК10. Здатність ідентифікувати вплив інтеграційних процесів на тактику реалізації аграрної політики, визначати перспективні напрямки розвитку аграрного бізнесу, оцінювати існуючі умови, проблеми та переваги, визначати їх вплив на практику обліку та оподаткування.

– **програмні результати навчання:**

ПРН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з обліку, аналізу, аудиту та оподаткування і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних

досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій..

ПРН02. Здійснювати пошук, аналізувати та критично осмислювати інформацію, отриману з різних джерел, генерувати і продукувати власні науково-теоретичні та практично-спрямовані ідеї на принципах академічної культури й доброчесності, розвивати нові напрями і види обліку, аналізу, аудиту та оподаткування.

ПРН03. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми обліку, аналізу, аудиту та оподаткування державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

ПРН04. Демонструвати навички самостійного продукування власних науково-теоретичних та практично-спрямованих ідей на принципах академічної культури та доброчесності для розвитку нових напрямів та видів обліку, аналізу, аудиту та оподаткування.

ПРН05. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані з питань регулювання обліку, аналізу, аудиту та оподаткування

ПРН07. Враховувати соціальні, етичні, правові та економічні аспекти, що впливають на функціонування системи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування для критичного оцінювання результатів досліджень.

ПРН10. Ідентифікувати наукові та практичні проблеми, здійснювати апробацію результатів наукових досліджень, висновків і практичних рекомендацій з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та сприяти їх впровадженню в науковій та практичній сферах.

ПРН11. Глибоко розуміти загальні принципи та методи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері обліку і оподаткування та у викладацькій практиці.

ПРН 12. Глибоко розуміти теоретичні та методичні аспекти бухгалтерського обліку та оподаткування господарської діяльності суб'єктів аграрного бізнесу, застосовувати їх в практичній діяльності для підвищення ефективності управління діяльністю таких суб'єктів.

Для засвоєння знань і формування вмінь, що передбачаються внаслідок вивчення дисципліни «Міжнародне оподаткування» можуть бути використані такі форми індивідуальних завдань: підготовка есе, тез доповідей, мультимедійних презентацій, вирішення кейсів.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння аспірантами матеріалу в час, вільний від аудиторних занять. Вона передбачає опрацювання монографій, авторефератів, дисертацій, посібників, підручників, інших навчально-методичних джерел, законодавства у сфері фінансів. Самостійна робота регламентується робочим навчальним планом і становить 100 годин.

Екзамене формою підсумкової атестації, що полягає в оцінці засвоєння аспірантом теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни «Міжнародне оподаткування».

Згідно з навчальним планом *бюджет навчального часу* на вивчення дисципліни «Міжнародне оподаткування» становить 150 годин: для денної, заочної та вечірньої форм навчання: 20 год. лекції, 30 год. практичні, 100 год. самостійна робота.

Форма підсумкового контролю екзамен за результатами поточного та підсумкового контролю.

3. Програма та структура навчальної дисципліни «Міжнародне оподаткування»

Назви змістових частин і тем	Кількість годин											
	денна форма				заочна форма				вечірня форма			
	усь ого	у тому числі			усь ого	у тому числі			усь ого	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Тема 1. Міжнародне оподаткування: теоретичні основи, сутність, особливості	12	2	2	8	12	2	2	8	12	2	2	8
Тема 2. Міжнародна податкова конкуренція: теорія та практика	12	2	2	8	12	2	2	8	12	2	2	8
Тема 3. Міжнародне податкове право	12	2	2	8	12	2	2	8	12	2	2	8
Тема 4. Основні принципи міжнародного оподаткування	12	2	2	8	12	2	2	8	12	2	2	8
Тема 5. Міжнародне подвійне оподаткування	18	2	4	12	18	2	4	12	18	2	4	12
Тема 6. Міжнародне податкове планування	18	2	4	12	18	2	4	12	18	2	4	12
Тема 7. Методи та алгоритми розробки міжнародної податкової стратегії аграрних суб'єктів господарювання	18	2	4	12	18	2	4	12	18	2	4	12
Тема 8. Офшорні центри в системі міжнародного оподаткування	18	2	4	12	18	2	4	12	18	2	4	12
Тема 9. Оподаткування іноземних інвестицій	12	2	2	8	12	2	2	8	12	2	2	8
Тема 10. Заходи мінімізації ухилення	12	2	4	12	12	2	4	12	12	2	4	12

від оподаткування та розмивання податкових баз												
Усього годин	150	20	30	100	150	20	30	100	150	20	30	100

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Міжнародне оподаткування: теоретичні основи, сутність, особливості	2
2.	Міжнародна податкова конкуренція: теорія та практик	2
3.	Міжнародне податкове право	2
4.	Основні принципи міжнародного оподаткування	2
5.	Міжнародне подвійне оподаткування	4
6.	Міжнародне податкове планування	4
7.	Методи та алгоритми розробки міжнародної податкової стратегії суб'єктів господарювання	4
8.	Офшорні центри в системі міжнародного оподаткування	4
9.	Оподаткування іноземних інвестицій	2
10.	Заходи мінімізації ухилення від оподаткування та розмивання податкових баз	4
	Разом	30

5. Самостійна робота під керівництвом кафедри фінансів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Міжнародне оподаткування: теоретичні основи, сутність, особливості	8
2.	Міжнародна податкова конкуренція: теорія та практик	8
3.	Міжнародне податкове право	8
4.	Основні принципи міжнародного оподаткування	8
5.	Міжнародне подвійне оподаткування	12
6.	Міжнародне податкове планування	12
7.	Методи та алгоритми розробки міжнародної податкової стратегії суб'єктів господарювання	12

8.	Офшорні центри в системі міжнародного оподаткування	12
9.	Оподаткування іноземних інвестицій	8
10.	Заходи мінімізації ухилення від оподаткування та розмивання податкових баз	12
	Разом	100

6. Анотація тем навчальної дисципліни

Тема 1.*Міжнародне оподаткування: теоретичні основи, сутність, особливості.*

Особливості визначення предмета міжнародного оподаткування. Протиріччя понять, які формують категорію «міжнародне оподаткування». Зв'язок категорії «податок» з інститутом «держава». Принципи міжнародного оподаткування. Податкове законодавство Європейського Союзу. Міжнародні угоди у сфері оподаткування. Організація економічного співробітництва та розвитку та роль Модельної конвенції ОЕСР щодо податків на доходи і капітал. Теорія і практика міжнародного оподаткування. Особливості податкових систем різних країн світу.

Питання для самопідготовки за темою 1

1. Предмет і основні завдання міжнародного оподаткування.
2. Можливості введення міжнародних податків.
3. Характеристика категорій «державний суверенітет» і «податковий суверенітет».
4. Правові конфлікти і можливості їх подолання в міжнародному оподаткуванні.
5. Положення проуніфікацію податкового законодавства членів ЄЕС.
6. Принципи якими керуються країни-учасники ЄЕС.
7. Розкрийте основні цілі міжнародного співробітництва в податковій сфері.
8. Групи податкових угод двостороннього і багатостороннього характеру?
9. Інструменти регулювання економічних та податкових відносин України з іншими державами.

Тема 2.*Міжнародна податкова конкуренція: теорія та практика*

Поняття, суть, особливості міжнародної податкової конкуренції. Суб'єкти і об'єкти міжнародної податкової конкуренції. Цілі міжнародної податкової конкуренції. Етапи розвитку податкової конкуренції. Причини посилення міжнародної податкової конкуренції в сучасних умовах. Національний суверенітет. Визначення концепції податкового (фіскального) суверенітету. Податок як категорія не міжнародного, а національного характеру. Різноманіття національних податкових систем – причина конфлікту податкових юрисдикцій. Боротьба податкових юрисдикцій за оподаткування доходів та майна учасників

ЗЕД – міжнародна податкова конкуренція. Розвиток податкових систем в умовах глобалізації. Вплив процесів глобалізації на міжнародну податкову конкуренцію. Глобалізація – умова обмеження податкових суверенітетів національних урядів. Концепція неупередженого міжнародного оподаткування. Сумлінна та несумлінна податкова конкуренція. Вплив моделей макроекономічного розвитку на структуру національних податкових систем. Міжнародні аспекти національного оподаткування. Англосаксонська неоліберальна модель – США, Великобританія, Ірландія. Континентальна європейська соціально ринкова модель – Німеччина, Франція. Характеристики сучасних податкових систем цих країн. Особливості сплати податку на прибуток. Особливості індивідуального прибуткового оподаткування. Непряме оподаткування.

Питання для самопідготовки за темою 2

1. Міжнародна податкова конкуренція: причини виникнення, сутність форми, суб'єкти.
2. Сумлінна та несумлінна податкова конкуренція.
3. Вплив моделей макроекономічного розвитку на структуру національних податкових систем.
4. Міжнародні аспекти національного оподаткування.
5. Англосаксонська неоліберальна модель – США, Великобританія, Ірландія.
6. Континентальна європейська соціально ринкова модель – Німеччина, Франція.
7. Характеристики сучасних податкових систем цих країн.
8. Особливості сплати податку на прибуток.
9. Особливості індивідуального прибуткового оподаткування.
10. Непряме оподаткування.

Тема 3. Міжнародне податкове право

Поняття і предмет міжнародного податкового права. Джерела міжнародного податкового права. Основні поняття і категорії міжнародного податкового права. Теорія податкової прив'язки. Поняття податкового обов'язку. Особи, що оподатковуються. Межі податкової юрисдикції держави і екстериторіальність в оподаткування. Територіальність та резидентність в міжнародному податковому праві. Концепція податкового резидентства. Принцип територіальності. Концепція джерела. Принцип істотного зв'язку, або нексусу. Податкові системи держав світу. Суб'єкти міжнародного податкового права. Держава як суб'єкт міжнародного податкового права. Податковий суверенітет та податкова юрисдикція.

Питання для самопідготовки за темою 3

1. Характеристика міжнародного податкового права і його специфіка як окремої галузі міжнародного права.
2. Основні джерела і міжнародного податкового права і їх особливості.
3. Розповсюдження загальних принципів міжнародного права на міжнародні податкові відносини.

4. Розповсюдження спеціальних принципів міжнародного економічного права на міжнародні податкові відносини.
5. Загальна характеристика діяльності ЮНКТАД і ЮНСІТРАЛ в сфері міжнародного оподаткування.
6. Характерні риси податкової політики ГАТТ/СОТ.
7. Принцип податкової недискримінації в праві ГАТТ/СОТ.
8. Заборона прихованого оподаткування експорту та імпорту за документами ГАТТ/СОТ.
9. Загальна характеристика податкової політики ЄС.
10. Поняття інтеграційного податкового права.
11. Поняття державного податкового суверенітету.
12. Характерні риси співвідношення інтеграційного і національного податкового права.

Тема 4. Основні принципи міжнародного оподаткування

Формування основних принципів міжнародного права у сфері оподаткування. Ключові проблеми визначення критеріїв власності платника податків до відповідної фіскальної юрисдикції, і порядку розподілу доходів суб'єктів ЗЕД між претендують на них країнами. Доктрина економічної приналежності суб'єктів оподаткування до фіскальної юрисдикції. Критерії, що визначають економічну приналежність фізичних і юридичних осіб. Категорія резидентства фізичних і юридичних осіб, що встановлює повну (глобальну) податкову відповідальність, і категорія оподатковуваної присутності, що встановлює обмежену податкову відповідальність. Реалізація принципу резидентства і принципу оподаткування у джерела утворення доходів. Податковий доміциль. Тести, що визначають податкове резидентство фізичних осіб, – постійне перебування в країні, місце постійного житла, центр життєвих інтересів, громадянство. Тести, що визначають резидентство юридичних осіб, – факт інкорпорації, факт місцезнаходження в даній юрисдикції органів управління і контролю компанії. Право держави на оподаткування нерезидентів на власній території як джерела утворення доходів. Оподаткування доходів нерезидентів виходячи з кваліфікації підприємницької діяльності з метою оподаткування – активна діяльність, що створює постійне представництво; джерела пасивних доходів (дивіденди, відсотки, роялті). Принцип приналежності податку. Принцип рівності і справедливості. Принцип нейтральності експорту та імпорту капіталу. Принцип взаємності (реципроцитет). Принцип «витягнутої руки». Принцип однократності оподаткування.

Питання для самопідготовки за темою 4

1. Сутність доктрини економічної прихильності Шанца.
2. Принцип резидентства (глобального доходу) юридичних і фізичних осіб в міжнародному податковому праві.
3. Характеристика категорії оподатковуваної присутності (принцип оподаткування у джерела доходу).
4. Категорія «постійне представництво».

5. Зміст активних і пасивних доходів в міжнародному податковому праві.
6. Особливості оподаткування доходів, отриманих з іноземних джерел.
7. Характеристика діяльності іноземних організацій, що утворює постійне представництво в цілях оподаткування.
8. Ознаки постійного представництва.
9. Форми діяльності, що утворюють постійне представництво.
10. Діяльність нерезидентів в іноземній податковій юрисдикції, що не призводить до утворення постійного представництва.

Тема 5. Міжнародне подвійне оподаткування

Конкуренція національних податкових систем – причина виникнення міжнародного подвійного (багаторазового) юридичного оподаткування. Умови, що дають податкову конкуренцію. Подвійне резидентство, подвійний джерело доходу, резидентство - джерело доходу. Причини, що не дозволяють повністю усунути подвійне оподаткування. Шляхи мінімізації подвійного оподаткування. Способи врегулювання в односторонньому порядку на рівні внутрішніх норм податкових законодавств. Використання систем податкових звільнень, податкових кредитів, податкових відрахувань. Зниження сукупної податкової відповідальності платників податків за допомогою міжнародних податкових угод. Підстави виникнення подвійного економічного оподаткування і механізми його усунення. Умови, які спричиняють необхідність міжнародних податкових угод. Цілі укладення податкових угод: врегулювання подвійного оподаткування, захист інтересів вітчизняних господарюючих суб'єктів - учасників ЗЕД, зниження можливостей ухилення від сплати податків, визначення процедур врегулювання спірних питань між податковими адміністраціями договірних країн. Загальні і спеціальні міжнародні податкові угоди. Взаємодія національних законодавств і податкових угод. Модельні податкові конвенції (ОЕСР, ООН, США). Основні принципи дії податкових угод. Зміст модельної податкової конвенції ОЕСР про уникнення подвійного оподаткування доходів і капіталів. Типи конфліктів податкових юрисдикцій. Способи усунення міжнародного подвійного оподаткування. Метод податкового звільнення. Метод податкового заліку. Метод податкового вирахування. Особливості усунення подвійного оподаткування в деяких країнах.

Питання для самопідготовки за темою 5

1. Характеристика міжнародного подвійного (юридичного та економічного) оподаткування.
2. Подвійне оподаткування на основі конфлікту резидентства і джерела доходу.
3. Механізми зменшення подвійного оподаткування, передбачені національними податковими законодавствами.
4. Можливості міжнародних податкових угод щодо усунення подвійного оподаткування.
5. Метод податкових звільнень: переваги і недоліки.
6. Метод податкових кредитів: переваги і недоліки
7. Метод податкових відрахувань: переваги і недоліки.

8. Модельні податкові конвенції.
9. Структура модельної податкової конвенції ОЕСР про уникнення подвійного оподаткування доходів і капіталів.
10. Основні відмінності модельних податкових конвенцій ОЕСР, ООН, США.
11. Загальні правила розподілу і оподаткування доходів між договірними державами відповідно до положень МНК ОЕСР.
12. Українське законодавство в галузі міжнародного оподаткування.

Тема 6. Міжнародне податкове планування

Поняття міжнародного податкового планування (МПП) як частини корпоративного податкового планування. Завдання міжнародного податкового планування. Розділення країн світу по рівню податкового тягаря. Основні способи мінімізації оподаткування фізичних і юридичних осіб та їх характеристика. Ухилення від сплати податків, уникнення податків, податкове планування, податковий арбітраж. Види податкових правопорушень і які застосовуються національними податковими законодавствами санкції. Корпоративне міжнародне податкове планування. Індивідуальне міжнародне податкове планування. Основні форми організації комерційної активності юридичних осіб. Експорт товарів, послуг і продуктів інтелектуальної власності без перетину експортером національного кордону. Обмежена присутність за кордоном без утворення постійного представництва. Створення закордонної філії (відділення) компанії. Відокремлений структурний підрозділ за кордоном – дочірня компанія. Створення субхолдингової зарубіжної компанії. Придбання функціонуючої іноземної компанії. Спільні форми корпоративного співробітництва. Види зовнішньоекономічної діяльності та окремих операцій ЗЕД, для яких перераховані форми забезпечують певні переваги податкової мінімізації. Поняття постійного представництва. Визначення податкової бази постійного представництва. Теоретичні і політичні передумови виникнення правил контрольованих іноземних компаній. Типологія правил контрольованих іноземних компаній в різних податкових системах. Визначення контрольованих іноземних компаній.

Питання для самопідготовки за темою 6

1. Типи поведінки платників податків при виконанні обов'язку зі сплати податків.
2. Міжнародне податкове планування як спосіб легальної мінімізації податкового тягаря господарюючих суб'єктів ЗЕД.
3. Основні механізми міжнародної податкової мінімізації.
4. Корпоративне міжнародне податкове планування.
5. Індивідуальне міжнародне податкове планування.
6. Податкові особливості різних форм зовнішньоекономічної діяльності.
7. Податкові наслідки експорту послуг і продуктів інтелектуальної власності без закордонного оподаткованого присутності.

8. Відмінності в податкові наслідки при використанні зарубіжних податкових філій або дочірніх компаній.

9. Податкові переваги організації спільного підприємства.

10. Доцільність створення групи зарубіжних дочірніх компаній під контролем субхолдингової компанії.

11. Структура транснаціональної компанії для реалізації завдань міжнародного податкового планування.

12. Характеристика проводять субхолдингових компаній.

Тема 7.*Методи та алгоритми розробки міжнародної податкової стратегії суб'єктів господарювання.*

Сутність міжнародної податкової стратегій підприємства. Принципи побудови міжнародної податкової стратегій підприємства. Міжнародне податкове планування та планування податкових видатків: сутність та відмінність категорій. Організація міжнародних ділових операцій. Стратегія і планування всистемі міжнародного податкового менеджменту. Види спеціалізованих базових компаній (БК) внутрішньофірмової структури. Діяльність базових компаній: виробнича діяльність, експортно-імпортні операції з товарами, міжнародна фінансова діяльність, міжнародні трансфери інтелектуальної власності, міжнародна торгівля послугами, міжнародні перевезення. Сприятливі фактори розміщення виробництв та інших видів діяльності. Особливості діяльності спеціалізованих базових компаній. Базові ліцензійні компанії. Базові сервісні компанії. Офшорні судноплавні компанії. Основні механізми міжнародного податкового планування (МПП), що знижують податкове навантаження ТНК. Трансферне ціноутворення в МПП. Способи мінімізації податків на репатріацію дивідендів. Використання базових холдингових компаній. Критерії вибору юрисдикції для розміщення базової холдингової компанії. Поширені схеми переведення дивідендів в ЄС. Акумуляція прибутку в офшорних юрисдикціях і його реінвестування. Внутрішньофірмове кредитування. Критерії вибору відповідної юрисдикції для розміщення фінансової БК.

Питання для самопідготовки за темою 7

1. Механізми міжнародного податкового планування.
2. Можливості зловживань.
3. Особливості діяльності спеціалізованих базових компаній.
4. Особливості діяльності базових фінансових компаній.
5. Особливості діяльності базових інвестиційних компаній.
6. Трансфертне ціноутворення.
7. Внутрішньофірмове кредитування (тонка капіталізація).
8. Податковий шопінг (зловживання податковими угодами).
9. Основні способи мінімізації індивідуальних прибуткових податків.
10. Трастове управління власністю.

Тема 8. *Офшорні центри в системі міжнародного оподаткування.*

Податкові притулки (країни) і податкові оазиси (порти, економічні зони, зонивільного підприємництва). Основні види вільних економічних зон відповідно до їх господарської спеціалізації. Визначення офшорного бізнесу. Юрисдикція офшор. Статус нерезидентної офшорної компанії. Статус резидентної офшорної компанії. Загальні принципи організації і функціонування офшорних компаній. Поняття офшорних зон. Організаційні форми офшорних підприємств. Фінансовий механізм офшорної компанії. Офшорні центри. Офшорна компанія як інструмент податкового планування. Антиофшорне законодавство. Критерії ОЕСР, які відносять юрисдикцію до податкової гавані. Угрупування країн – податкових гаваней за рівнем податкових ставок і надання режиму податкових преференцій. Експортно-імпортні операції з використанням офшорних компаній. Фінансові, страхові і банківські операції з використанням офшорних схем. Офшорні компанії і їх роль в консолідованій транснаціональній групі. Організація внутрішньофірмової структури транснаціональної групи з урахуванням податкових наслідків. Роль провідних компаній в механізмі взаємовідносин асоційованих компаній ТНК. Акумуляція доходів ТНК і контроль внутрішньофірмових фінансових трансакцій. Провідні компанії – форма офшорної активності. Базові офшорні компанії (БК). Класифікація базових компаній: БК некомбінованого типу, БК комбінованого типу, типові БК, нетипові БК.

Питання для самопідготовки за темою 8

1. Визначення офшорних компаній.
2. Основні принципи організації та функціонування.
3. Поняття провідної компанії, її характеристика.
4. Роль офшорних компаній в консолідованих транснаціональних групах.
5. Характеристика базових офшорних компаній.
6. Класифікація базових офшорних компаній.
7. Критерії ОЕСР, які відносять юрисдикцію до податкової гавані.

Тема 9. *Оподаткування іноземних інвестицій.*

Сутність оподаткування іноземних інвестицій. Податкова політика різних держав у стимулюванні інвестицій. Уніфікація процесів оподаткування інвестицій на міжнародному рівні. Особливості оподаткування доходів від інвестиційної діяльності. Оподаткування дивідендів нерезидентів суб'єктів підприємницької діяльності. Офшорні інвестиційні операції. Особливості діяльності базових інвестиційних компаній. Суб'єкти індивідуального міжнародного податкового планування: фізичні особи та підприємства некорпоративного сектора економіки. Фактори вибору некорпоративних організаційно-правової форми ведення ЗЕД. Способи мінімізації індивідуальних прибуткових податків. Механізми мінімізації податків на власність, доходи від неї і податків на спадщину та дарування. Трастове управління власністю як спосіб податкової мінімізації. Можливості податкової мінімізації на рухоме і нерухоме майно. Особливості мінімізації

податків на доходи від використання майна. Мінімізація трансфертних податків і податків на доходи із зарубіжних пасивних джерел

Питання для самопідготовки за темою 9

1. Стимулююче значення податкових пільг при плануванні збільшення інвестиційної діяльності підприємства.
2. Особливості податкової політики США в питаннях проведення державної інвестиційної політики.
3. Особливості податкової політики Великобританії в питаннях проведення державної інвестиційної політики.
4. Особливості податкової політики Німеччині в питаннях проведення державної інвестиційної політики.
5. Особливості податкової політики Франції в питаннях проведення державної інвестиційної політики.
6. Гармонізація процесів оподаткування інвестицій в різних країнах світу.
7. Система амортизаційних списань як один із засобів стимулювання інвестиційних процесів на підприємстві.
8. Оподаткування малого та ризикового бізнесу підприємств у різних країнах світу.
9. Сутність оподаткування нерезидентів в Україні.
10. Особливості оподаткування дивідендів нерезидентів суб'єктів підприємницької діяльності.
11. Можливості мінімізації оподаткування рухомого майна.
12. Можливості мінімізації оподаткування нерухомого майна.
13. Мінімізація оподаткування пасивних доходів.
14. Межі індивідуального міжнародного податкового планування.

Тема 10. Заходи мінімізації ухилення від оподаткування та розмивання податкових баз

Правові норми ЄС та дані Глобального форуму з прозорості та обміну інформацією для податкових цілей та ОЕСР. Запобігання незаконному виведенню коштів за кордон та незаконному переміщенню товарів на підставі підроблених рахунків-фактур (інвойсів). Запровадження автоматичного обміну інформацією з податковими органами інших країн. Імплементация Плану дій з протидії розмиванню податкової бази та виведенню прибутку з-під оподаткування (Base Erosion and Profit Shifting – BEPS). Суспільна небезпека ухилення. Загальносвітова динаміка і масштаби ухилення від сплати податків. Види зловживань: ухилення від сплати податків, обхід податків. Основні критерії, що визначають ухилення від сплати податків. Причини ухилення. Види податкових правопорушень. Варіанти зловживання і обходу податків «глобальними платниками податків»: «шопінг податкових угод», трансферне ціноутворення, використання податкових гаваней. Санкції, передбачені національними податковими законодавствами за ухилення від сплати податків.

Організація спеціальних систем фінансового контролю - служби фінансової розвідки. Способи запобігання зловживань в міжнародному податковому праві. Інформаційний обмін між державами і координація дій в питаннях міжнародного оподаткування та запобігання податковим правопорушень. Правовий статус Міжнародної групи з протидії відмиванню грошей (FATF). Рекомендації FATF: зміст та стан імплементації в Україні.

Питання для самопідготовки за темою 10

1. Національне законодавство, що обмежує операції з використанням офшорів.
2. Правила про контрольованих іноземних компаніях.
3. Контроль над зловживаннями у використанні міжнародних податкових угод.
4. Взаємна адміністративна допомога, двосторонній обмін податковою інформацією.
5. Санкції за ухилення від сплати податків. Особливості організації служб фінансової розвідки.

7. Контрольні питання

Перелік питань з дисципліни «Міжнародне оподаткування»

1. Предмет і основні завдання міжнародного оподаткування.
2. Можливості введення міжнародних податків.
3. Характеристика категорій «державний суверенітет» і «податковий суверенітет».
4. Правові конфлікти і можливості їх подолання в міжнародному оподаткуванні.
5. Положення проуніфікацію податкового законодавства членів ЄЕС.
6. Принципи якими керуються країни-учасники ЄЕС.
7. Розкрийте основні цілі міжнародного співробітництва в податковій сфері.
8. Групи податкових угод двостороннього і багатостороннього характеру?
9. Інструменти регулювання економічних та податкових відносин України з іншими державами.
10. Міжнародна податкова конкуренція: причини виникнення, сутність форми, суб'єкти.
11. Сумлінна та несумлінна податкова конкуренція.
12. Вплив моделей макроекономічного розвитку на структуру національних податкових систем.
13. Міжнародні аспекти національного оподаткування.
14. Англосаксонська неоліберальна модель – США, Великобританія, Ірландія.
15. Континентальна європейська соціально ринкова модель – Німеччина, Франція.
16. Характеристики сучасних податкових систем цих країн.

17. Особливості сплати податку на прибуток.
18. Особливості індивідуального прибуткового оподаткування.
19. Непряме оподаткування.
20. Характеристика міжнародного податкового права і його специфіка як окремої галузі міжнародного права.
21. Основні джерела і міжнародного податкового права і їх особливості.
22. Розповсюдження загальних принципів міжнародного права на міжнародні податкові відносини.
23. Розповсюдження спеціальних принципів міжнародного економічного права на міжнародні податкові відносини.
24. Загальна характеристика діяльності ЮНКТАД і ЮНСІТРАЛ в сфері міжнародного оподаткування.
25. Характерні риси податкової політики ГАТТ/СОТ.
26. Принцип податкової недискримінації в праві ГАТТ/СОТ.
27. Заборона прихованого оподаткування експорту та імпорту за документами ГАТТ/СОТ.
28. Загальна характеристика податкової політики ЄС.
29. Поняття інтеграційного податкового права.
30. Поняття державного податкового суверенітету.
31. Характерні риси співвідношення інтеграційного і національного податкового права.
32. Сутність доктрини економічної прихильності Шанца.
33. Принцип резидентства (глобального доходу) юридичних і фізичних осіб в міжнародному податковому праві.
34. Характеристика категорії оподатковуваної присутності (принцип оподаткування у джерела доходу).
35. Категорія «постійне представництво».
36. Зміст активних і пасивних доходів в міжнародному податковому праві.
37. Особливості оподаткування доходів, отриманих з іноземних джерел.
38. Характеристика діяльності іноземних організацій, що утворює постійне представництво в цілях оподаткування.
39. Ознаки постійного представництва.
40. Форми діяльності, що утворюють постійне представництво.
41. Діяльність нерезидентів в іноземній податковій юрисдикції, що не призводить до утворення постійного представництва.
42. Характеристика міжнародного подвійного (юридичного та економічного) оподаткування.
43. Подвійне оподаткування на основі конфлікту резидентства і джерела доходу.
44. Механізми зменшення подвійного оподаткування, передбачені національними податковими законодавствами.
45. Можливості міжнародних податкових угод щодо усунення подвійного оподаткування.
46. Метод податкових звільнень: переваги і недоліки.

47. Метод податкових кредитів: переваги і недоліки
48. Метод податкових відрахувань: переваги і недоліки.
49. Модельні податкові конвенції.
50. Структура модельної податкової конвенції ОЕСР про уникнення подвійного оподаткування доходів і капіталів.
51. Основні відмінності модельних податкових конвенцій ОЕСР, ООН, США.
52. Загальні правила розподілу і оподаткування доходів між договірними державами відповідно до положень МНК ОЕСР.
53. Українське законодавство в галузі міжнародного оподаткування
54. Типи поведінки платників податків при виконанні обов'язку зі сплати податків.
55. Міжнародне податкове планування як спосіб легальної мінімізації податкового тягара господарюючих суб'єктів ЗЕД.
56. Основні механізми міжнародної податкової мінімізації.
57. Корпоративне міжнародне податкове планування.
58. Індивідуальне міжнародне податкове планування.
59. Податкові особливості різних форм зовнішньоекономічної діяльності.
60. Податкові наслідки експорту послуг і продуктів інтелектуальної власності без закордонного оподатковуваного присутності.
61. Відмінності в податкові наслідки при використанні зарубіжних податкових філій або дочірніх компаній.
62. Податкові переваги організації спільного підприємства.
63. Доцільність створення групи зарубіжних дочірніх компаній під контролем субхолдингової компанії.
64. Структура транснаціональної компанії для реалізації завдань міжнародного податкового планування.
65. Характеристика проводять субхолдингових компаній.
66. Механізми міжнародного податкового планування.
67. Можливості зловживань.
68. Особливості діяльності спеціалізованих базових компаній.
69. Особливості діяльності базових фінансових компаній.
70. Особливості діяльності базових інвестиційних компаній.
71. Трансфертне ціноутворення.
72. Внутрішньофірове кредитування (тонка капіталізація).
73. Податковий шопінг (зловживання податковими угодами).
74. Основні способи мінімізації індивідуальних прибуткових податків.
75. Трастове управління власністю.
76. Визначення офшорних компаній.
77. Основні принципи організації та функціонування.
78. Поняття провідної компанії, її характеристика.
79. Роль офшорних компаній в консолідованих транснаціональних групах.
80. Характеристика базових офшорних компаній.

81. Класифікація базових офшорних компаній.
82. Критерії ОЕСР, які відносять юрисдикцію до податкової гавані.
83. Стимулююче значення податкових пільг при плануванні збільшення інвестиційної діяльності підприємства.
84. Особливості податкової політики США в питаннях проведення державної інвестиційної політики.
85. Особливості податкової політики Великобританії в питаннях проведення державної інвестиційної політики.
86. Особливості податкової політики Німеччини в питаннях проведення державної інвестиційної політики.
87. Особливості податкової політики Франції в питаннях проведення державної інвестиційної політики.
88. Гармонізація процесів оподаткування інвестицій в різних країнах світу.
89. Система амортизаційних списань як один із засобів стимулювання інвестиційних процесів на підприємстві.
90. Оподаткування малого та ризикового бізнесу підприємств у різних країнах світу.
91. Сутність оподаткування нерезидентів в Україні.
92. Особливості оподаткування дивідендів нерезидентів суб'єктів підприємницької діяльності.
93. Можливості мінімізації оподаткування рухомого майна.
94. Можливості мінімізації оподаткування нерухомого майна.
95. Мінімізація оподаткування пасивних доходів.
96. Межі індивідуального міжнародного податкового планування.
97. Національне законодавство, що обмежує операції з використанням офшорів.
98. Правила про контрольованих іноземних компаніях.
99. Контроль над зловживаннями у використанні міжнародних податкових угод.
100. Взаємна адміністративна допомога, двосторонній обмін податковою інформацією.
101. Санкції за ухилення від сплати податків. Особливості організації служб фінансової розвідки.

Тестові завдання для підсумкового контролю знань з дисципліни «Міжнародне оподаткування»

- 1. Хто був прихильником теорії прогресивного оподаткування:**
 - а) Д. Кейнс;
 - б) К. Маркс;
 - в) Р. Дернберг.
- 2. Коли фактично було створено Європейське Економічне Співтовариство:**
 - а) 25 грудня 1958р;
 - б) 25 березня 1957р;

в) 16 березня 1957р.

3. Принципи якими повинні керуватися країни-учасники ЄЕС:

а) національна податкова політика не повинна перешкоджати волі пересування товарів;

б) податкова політика держави не повинна входити в суперечність з напрямком політики в ЄЕС;

в) всі відповіді вірні.

4. Коли було створено Організацію країн-експортерів нафти:

а) 1973 р;

б) 1963 р;

в) 1972 р.

5. Сучасне світове господарство формується завдяки:

а) процесу інтернаціоналізації господарського життя країн світового співтовариства;

б) еволюції міжнародного поділу праці;

в) всі відповіді вірні.

6. Стадії руху капіталу:

а) грошова;

б) трудова;

в) натуральна.

7. Світогосподарський поділ праці:

а) внутрі- та міжрегіональний;

б) всесвітній (транснаціональний) поділ праці;

в) всі відповіді вірні.

8. Концепція безстороннього міжнародного оподаткування:

а) Д. Кейнс;

б) К. Маркс;

в) Р. Денберг.

9. Третє правило концепції безстороннього міжнародного оподаткування:

а) неупередженість у відношенні імпорту капіталу;

б) національна неупередженість;

в) неупередженість у відношенні експорту капіталу.

10. Цілі міжнародного співробітництва в податковій сфері:

а) гармонізація податкових систем і податкової політики, уніфікація фіскальної політики і податкового законодавства, вирішення проблем подвійного оподаткування;

б) запобігання ухилення від оподаткування, запобігання дискримінації платників податків – нерезидентів, гармонізація оподаткування інвестиційної діяльності;

в) всі відповіді вірні.

11. Якими нормами в сфері оподаткування регламентуються світові податкові відносини:

а) нормами національного законодавства;

б) нормами міжнародного права;

в) всі відповіді вірні.

12. Національні правові системи:

а) внутрішньодержавні нормативно-правові акти;

б) міжнародні договори;

в) всі відповіді вірні.

13. Податкові угоди бувають:

а) двостороннього характеру;

б) багатобічного характеру;

в) всі відповіді вірні.

14. Міжнародні договори рекомендаційного характеру, що торкаються всіх питань взаємин сторін із приводу прямих і непрямих податків – це:

а) загальні податкові угоди (конвенції);

б) обмежені податкові угоди;

в) угоди про надання адміністративної допомоги по оподаткуванню.

15. Якими нормативними документами регулюються економічні відносини України з іншими державами:

а) відповідними міжнародними договорами та нормами міжнародного права;

б) указами і розпорядженнями Президента України;

в) постановами і розпорядженнями Кабінету міністрів України.

16. Міжнародне подвійне оподаткування це –

а) обкладання порівнянними податками в двох (чи більше) державах одного платника податків у відношенні одного об'єкта за той самий період часу;

б) обкладання податками в одній державі двох платників податків у відношенні одного об'єкта за той самий період часу;

в) обкладання податками в одній державі двох платників податків у відношенні двох об'єктів за той самий період часу.

17. На що впливає подвійне (тобто зайве) оподаткування:

а) стримує ділову активність підприємця;

б) сприяє підвищенню ціни на товари і послуги;

в) стримує ділову активність підприємця і сприяє підвищенню ціни на товари і послуги.

18. Визначними показниками подвійного оподаткування є:

а) тотожність об'єкта оподаткування;

б) тотожність суб'єкта оподаткування;

в) тотожність термінів сплати податку;

г) ідентичність податкового платежу;

д) усі відповіді вірні.

19. Міжнародне подвійне оподаткування зустрічається при оподаткуванні:

а) доходів і майна фізичних і юридичних осіб;

б) майна фізичних і юридичних осіб;

в) доходів і майна фізичних і юридичних осіб.

20. Міжнародне подвійне оподаткування:

- а) збільшує «збитки» платників податків;
- б) зменшує «збитки» платників податків;
- в) не впливає на «збитки» платників податків.

21. Антиподаткування стосовно міжнародного подвійного оподаткування виступає:

- а) антиподом;
- б) аналогом;
- в) вірна відповідь відсутня.

22. До методів, що виключають міжнародне подвійне оподаткування, відносяться:

- а) розподільний метод;
- б) податковий залік;
- в) податкова знижка;
- г) всі відповіді вірні.

23. Розподільний метод – це коли:

- а) держава відмовляється від обкладання якого-небудь об'єкта, тому що він вже оподатковується в іншій країні;
- б) відбувається залік сплачених за рубежем податків урахунок внутрішніх податкових зобов'язань;
- в) сплачений за кордоном податок віднімається із суми доходів, що підлягають оподаткуванню.

24. Податковий залік (кредит) – це коли:

- а) держава відмовляється від обкладання якого-небудь об'єкта, тому що він вже оподатковується в іншій країні;
- б) відбувається залік сплачених за рубежем податків урахунок внутрішніх податкових зобов'язань;
- в) сплачений за кордоном податок віднімається із суми доходів, що підлягають оподаткуванню.

25. Податкова знижка - це коли:

- а) держава відмовляється від обкладання якого-небудь об'єкта, тому що він вже оподатковується в іншій країні;
- б) відбувається залік сплачених за рубежем податків урахунок внутрішніх податкових зобов'язань;
- в) сплачений за кордоном податок віднімається із суми доходів, що підлягають оподаткуванню.

26. Для визначення податкового статусу (але не організаційно-правової форми) іноземної юридичної особи використовується поняття:

- а) «тимчасове представництво»;
- б) «постійне представництво»;
- в) вірна відповідь відсутня.

27. За яких умов виникає в Україні постійне представництво:

- а) наявність фіксованого місця діяльності (офіс, монтажна об'єкт, площадка складу й ін.);
- б) сталість місця діяльності;
- в) здійснення іноземним обличчям діяльності через цемісце;

г) усі відповіді вірні.

28. Дозвіл на працевлаштування іноземця видається на період

- а) до одного року;
- б) до трьох років;
- в) до п'яти років

29. Що використовують для посилення пільгового режиму:

- а) зменшення термінів амортизаційних списань;
- б) прискорена амортизація;
- в) низькі податки на ЗП.

30. Одержання права контролю резидентом однієї країни за підприємством резидентом іншої країни з метою одержання прибутку це:

- а) портфельні інвестиції;
- б) прямі інвестиції;
- в) реальні інвестиції.

31. Узгодження фінансових соціальних та зовнішньоекономічних заходів різних держав одне з одним це:

- а) гармонізація;
- б) амортизація;
- в) уніфікація.

32. Напрямок проблеми гармонізації:

- а) система амортизаційних списань;
- б) пільгове оподаткування окремих територій;
- в) уніфікація бази оподаткування.

33. Сукупна податкова ставка вимірюється:

- а) $t = th(1-tf) + tf$;
- б) $h = th + (1+tf) - tf$;
- в) $t = tf + (th-1) + tf$.

34. Податковий кредит це:

а) кредит що надається безпосередньо громадянам для придбання предметів споживання;

б) дозволене державою пряме відрахування визначених витрат із загальної суми податкових надходжень;

в) кредит що надається щонайменш двома кредиторами що беруть участь в даній операції в певних частках в рамках єдиної кредитної угоди.

35. У чому складність закордонних інвестицій:

а) інвестиційна діяльність здійснюється в двох країнах де у кожній своє податкове законодавство;

б) в декількох країнах у яких немає податкового законодавства;

в) в одній країні.

36. Спонукальним мотивом до інвестування є:

- а) його прибутковість;
- б) його ефективність;
- в) його капіталовкладення.

37. Для чого були створені венчурні компанії у США:

- а) для розробки нових досягнень науки та техніки;

- б) для впровадження нових досягнень та нових технологій;
- в) обидва варіанти вірні.

38. Що трапиться з доходом якщо в країні материнської компанії діє порядок податкового кредиту у відношенні податків, що сплачуються дочірнім підприємством:

- а) не зменшиться;
- б) збільшиться на величину податків;
- в) зменшиться.

39. Уніфікація проводиться за напрямками:

- а) усунення подвійного оподаткування підприємств та фірм в країнах;
- б) уніфікація бази оподаткування;
- в) обидва варіанти вірні.

40. Якщо з доходів засновника-нерезидента була утримана сума податку на репатріацію, яка перевищує суму такого податку, належну до сплати, відповідно до норм міжнародного договору, чи повернуть йому зайво утриману суму податку:

- а) ні, зайво утримана сума податку не підлягає поверненню;
- б) так, засновнику-нерезиденту варто лише написати заяву;
- в) так, якщо після написання нерезидентом заяви, підтверджується факт надмірного утримання податку надходив нерезидентів, то ДПІ повертає нерезиденту зайво утриманий податок.

8. Методи навчання

При викладанні дисципліни «Міжнародне оподаткування» передбачається застосування таких методів навчання як:

1. Пояснювально-ілюстративний метод
2. Репродуктивний.
3. Проблемного навчання.
4. Евристичний (частково-пошуковий).
5. Дослідницький.

Лекції надають студентам матеріали з основ міжнародного оподаткування бізнесу, що є основою для самостійного навчання здобувачів третього рівня вищої освіти. Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають аспірантам можливість застосовувати теоретичні знання на практичних прикладах, розв'язувати творчі завдання та обґрунтовувати управлінські рішення. Індивідуальне дослідження (аналітична робота з елементами наукової новизни) дозволяють поглибити раніше набуті знання, здійснити поглиблену аналітичну роботу з використанням наукових методів та розширити розуміння міжнародних аспектів оподаткування бізнесу в діяльності підприємств і держави. Самостійному навчанню сприятиме підготовка до лекцій, практичних занять, робота в невеликих групах для підготовки групових проблемно-пошукових завдань, що будуть представлені іншим групам, а потім проаналізовані, обговорені та продемонстровані під час навчальної дискусії, а також написання тез доповідей на конференцію, статті в наукове видання.

9. Форми контролю

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України» затвердженого вченою радою НУБіП України 24 травня 2017 року, протокол № 11 із внесеними змінами Вченою радою НУБіП України 29 травня 2020 р., протокол №10, видами контролю знань здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу і має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу, отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форми та методи проведення проміжної атестації, засвоєння програмного матеріалу розробляються лектором дисципліни і затверджується відповідною кафедрою у вигляді тестування, письмової контрольної роботи, що можна оцінити чисельно.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Семестрова атестація проводиться у формах семестрового екзамену або семестрового заліку з конкретної навчальної дисципліни.

Семестровий екзамен – це форма підсумкової атестації засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр.

Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння аспірантом теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях та під час самостійної роботи) з навчальної дисципліни за семестр.

Диференційований залік – це форма контролю, що дозволяє оцінити виконання та засвоєння аспірантом програми навчальної дисципліни, педагогічної практики.

Аспіранти зобов'язані складати екзамени і заліки відповідно до вимог навчального плану у терміни, передбачені графіком освітнього процесу.

Зміст екзаменів і заліків визначається робочими програмами дисциплін.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затвердженого Вченою радою НУБіП України від 24.05.2017 р., протокол №11 із внесеними змінами Вченою радою НУБіП України від 29 травня 2020 р., протокол №10.

Таблиця 1. Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг аспіранта, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	зараховано
60-73	задовільно	зараховано
0-59	незадовільно	незараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів):

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}} \quad (2)$$

11. Методичне забезпечення

1. Нормативні документи.
2. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.
3. Інтернет-ресурси
4. Електронний навчальний курс: «Міжнародне оподаткування» <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4598>
5. Долженко І.І. Методичні вказівки для практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Міжнародне оподаткування» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальностями 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». К., НУБіП України. 2020. 59 с.

12.Рекомендована література

Основна:

1. Дернберг Р. Международное налогообложение. –М.: Юнити, 1997. –375 с.
2. Европейское право. Учебник для вузов / Под ред. д.ю.н., проф. Л.М. Энтина.– М.:НОРМА, 2000.– 720 с
3. ЗЕД у запитаннях і відповідях. Податки та бухгалтерський облік. 2019. № 27. 90 с.
4. Імплементация міжнародно-правових норм у сфері оподаткування в законодавство України: [монографія] / [Варналій З. С. та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. П. В. Мельника та д-ра юрид. наук, проф. Л. Д. Тимченка ; Держ. податк. служба України, Нац. ун-т держ. податк. служби України, Н.-д. центр з пробл. оподаткування. - Ірпінь : Нац. ун-т ДПС України, 2012. – 405 с.
5. Карлін М.І. Міжнародне оподаткування: Навчально-методичний посібник. – Тернопіль: 2013. – 360 с.
6. Кашин В. А. Международные налоговые системы. – М., 1993.

7. Ковальчук Т.Г. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. К.: Видавництво Ліра-К, 2018. 216 с.
8. Курс налогового права: в 2 т. / Н. П.Кучерявенко. –М. : Стаут, 2009 . – Т. 1 : Общая часть / ред. Д. М. Щекина. – 2009. – 863 с.
9. Кучерявенко М. П. Податкові процедури: правова природа і класифікація : монографія. Київ : Алерта, 2009. 249 с.
10. Облік зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник / за заг. ред. С.О. Кузнецова. Х.: Видавництво Іванченка І.С. 2019. 226с.
11. Озеран А. В. Теорія та методологія формування фінансової звітності підприємств : монографія. Київ : КНЕУ, 2015. 471 с.
12. Право Европейского союза : учебник для вузов / под ред. С.Ю. Кашкина. – 3-е изд., перераб. и доп. –М. : Издательство Юрайт; Высшее образование. 2010 – 1119 с.
13. Ткачук І.М. Облік зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. Луцьк: Луцький НТУ, 2017. – 308 с.
14. Шахмаметьев А.А. Международное налоговое право. – М.: Международные отношения, 2014. – 824 с.

Додаткова література

1. Боровик С.С. Особливості застосування та перспективи удосконалення угод про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкового ухилення від сплати податків на прибуток та майно // Вісник Вищого арбітражного суду України. – 2000. – №4. – С. 52-58.
2. Брехов С. С., Коротун В. І. Концептуальні засади та напрями розвитку системи протидії агресивному податковому плануванню в Україні. Ефективна економіка. 2016. № 11. URL: www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5249.
3. Брехов С. С., Коротун В. І. Світовий досвід протидії агресивному податковому плануванню: висновки для України. Зб. наук. пр. Національного університету державної податкової служби України. 2015. № 2. С. 121–134.
4. Ватаманюк О. С. Типові моделі функціонування податкових органів: порівняльний аспект / Ватаманюк О. С. // Економіка. Управління. Інновації. – 2014. – Вип. № 1 (11). – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2014_1_20
5. Гасанов С. С. Фіскальні ризики та фіскальне таргетування в системі управління державними фінансами за умов інституціональної невизначеності. Наукові праці НДФІ. 2017. № 2. С. 5–24..
6. Гасанов С. С., Кудряшов В. П., Балакін Р. Л. Зарубіжний досвід забезпечення прозорості операцій у фіскальній сфері та його використання в Україні. Фінанси України. 2015. № 11. С. 22–42.
7. Герасименко Н. М. Розвиток міжнародного співробітництва у сфері обміну податковою інформацією / Н. М. Герасименко // Зб. наук. пр. НАДУ. – Київ : НАДУ, 2014. – Вип. 2. – С. 72– 87.
8. Єфименко Т. І. Актуальні питання сучасних стратегій реформування податкових систем. Фінанси України. 2013. № 3. С. 7–26.

9. Єфименко Т. І., Жук В. М., Ловінська Л. Г. Інформація в антикризовому управлінні: глобальний аспект стандартизації обліку та фінансової звітності ; ДННУ «Академія фінансового управління». Київ, 2015. 400 с.

10. Запобігання неналежному використанню платниками податків України організаційно-правових форм нерезидентів при здійсненні контрольованих операцій / за заг. ред. С. С. Брехова, Д. М. Стародуба. – Хмельницький, Фоп Мельник А.А. 2019. 150 с.

11. Інструкція ОЕСР щодо імплементації положень про обмін інформацією у податкових цілях (Модуль загальних та законодавчих аспектів обміну інформацією) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.oecd.org/tax/exchange-of-tax-information/36647823.pdf>

12. Інструкція ОЕСР щодо імплементації положень про обмін інформацією у податкових цілях (Модуль загальних та законодавчих аспектів обміну інформацією) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.oecd.org/tax/exchange-of-tax-information/36647823.pdf>

13. Коротун В. І. Світовий досвід протидії агресивному податковому плануванню: висновки для України / С. С. Брехов, В. І. Коротун // Зб. наук. пр. Націон. ун-ту держ. податк. служби України. – 2015. – № 2. – С. 121–134.

14. Леващенко А., Коваль А. Как работает международный автоматический обмен налоговой информацией. 2018. URL: cyberleninka.ru/article/n/kak-rabotaet-mezhdunarodnyy-avtomaticheskiiy-obmen-nalogovoy-informatsiey/viewer.

15. Міністерство фінансів розробило Дорожню карту реалізації Плану дій BEPS / Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://minfin.gov.ua/news/view/ministerstvo-finansiv-rozrobylo-dorozhniu-kartu-realizatsii-planu-dii-?category=bjudzhet&subcategory=dohidna-politika>

16. Олейнікова Л. Г. Подолання асиметрії податкової інформації. Фінанси України. 2019. № 11. С. 58–75.

17. Олейнікова Л. Г. Удосконалення податкового контролю в Україні на основі реалізації інструментів плану beps та автоматичного обміну інформацією / Л. Г. Олейнікова, І. І. Долженко // Наукові праці НДФІ. - 2020. - № 3. - С. 79-94.

18. Олійник Я. В., Чижикова О. В. Інституціональне забезпечення трансфертного ціноутворення: глобальний контекст і перспективи для України. Фінанси України. 2019. № 2. С. 99–110.

19. Путренко А. М. Роль міжнародних договорів в усуненні подвійного оподаткування в Україні /А. М. Путренко // Фінансове право. – 2011. - № 2 (16). – С. 16-18.

20. Світовий досвід оподаткування: США[Електронний ресурс] // Офіційний портал Міністерства доходів і зборів України. – Режим доступу: <http://minrd.gov.ua/modernizatsiya-dps-ukraini/arkhiv/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/usa/>.

21. Тимченко О. М. Міжнародне інформаційне співробітництво як фактор протидії ухиленню від сплати податків. Фінанси України. 2011. № 12. С. 11–20.

22. Типова конвенція ООН про уникнення подвійного оподаткування між розвинутими країнами та країнами, що розвиваються, та коментарів до неї /

<http://www.sfs.gov.ua/diyalnist-/mijnarodne-/chinni-dvostoronni-mijuryado/print-101731.html>

23. Шепенко Р.А. Международные налоговые правила. В 2 ч. – М.: Юрлитинформ, 2012.

24. Ящук С. П. Роль та місце ОЕСР та МВФ у процесі інституалізації міжнародних фінансових відносин у податковій сфері // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2014. – № 1. – С. 199-204.

25. Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting / OECD, 2013. – 44 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.oecd.org/ctp/BEPSActionPlan.pdf>

26. Automatic Exchange portal / OECD. URL: www.oecd.org/tax/automatic-exchange/.

27. Big data: The next frontier for innovation, competition, and productivity / J. Manyika, M. Chui, B. Bisson et al. ; McKinsey Global Institute. 2011. May. URL: www.mckinsey.com/~media/McKinsey/Business%20Functions/McKinsey%20Digital/Our%20Insights/Big%20data%20The%20next%20frontier%20for%20innovation/MGI_big_data_exec_summary.ashx.

28. Convention on the Law of Treaties, Vienna, 23 May 1969 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://treaties.un.org/doc/publication/unts/volume%201155/volume-1155-i-18232-english.pdf>

29. Foreign Account Tax Compliance Act / Internal Revenue Service, USA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.irs.gov/businesses/corporations/foreign-account-tax-compliance-actfatca>

30. Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes Peer Reviews: Ukraine 2016. Phase 1: Legal and Regulatory Framework / OECD. 2016. URL: doi.org/10.1787/9789264258716-en.

31. International community continues making progress against offshore tax evasion / OECD. 2020. June 30. URL: www.oecd.org/tax/international-community-continues-making-progress-against-offshore-tax-evasion.htm.

32. International Taxation Handbook Policy, Practice, Standards, and Regulation [Electronic source]. – Available at : <http://jmttec.ro/wp-content/uploads/2016/11/20-International-Taxation-Handbook.pdf>

33. Joint Council of Europe / OECD Convention on Mutual Administrative Assistance in Tax Matters [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.oecd.org/tax/exchange-of-taxinformation/Convention_On_Mutual_Administrative_Assistance_in_Tax_Matters_Report_and_Explanation.pdf

34. Klemencic I., Gadžo S. Effective international information exchange as a key element of modern tax systems: Promises and pitfalls of the OECD's common reporting standard. 2017. URL: [doi.org.10.3326/pse.41.2.3](https://doi.org/10.3326/pse.41.2.3).

35. Multilateral Competent Authority Agreement on Automatic Exchange of Financial Account Information / OECD. URL: www.oecd.org/tax/automatic-exchange/international-framework-for-the-crs/.

36. Multilateral convention to implement tax treaty related measures to prevent base erosion and profit shifting / OECD. 2016.

URL: www.oecd.org/tax/treaties/multilateral-convention-to-implement-tax-treaty-related-measures-to-prevent-BEPS.pdf.

37. OECD Model Tax convention on income and capital [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.oecd.org/ctp/treaties/2014-model-tax-convention-articles.pdf>

38. OECD/Council of Europe (2011), The Multilateral Convention on Mutual Administrative Assistance in Tax Matters: Amended by the 2010 Protocol, OECD Publishing, Paris The Multilateral Convention on Mutual Administrative Assistance in Tax Matters. URL: [dx.doi.org/10.1787/9789264115606-en](https://doi.org/10.1787/9789264115606-en).

39. Practical Guide on Exchange of Information for Developing Countries [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.oecd.org/tax/tax-global/practical_guide_exchange_of_information.pdf

40. Roemer J. E. The political economy of income taxation under asymmetric information: the two-type case. SERIES – Journal of the Spanish Economic Association. 2012. Vol. 3, Iss. 1-2. P 181–199. URL: doi.org/10.1007/s13209-011-0047-6.

41. Standard for Automatic Exchange of Financial Account Information in Tax Matters. 2nd Ed. / OECD. 2017. Paris: OECD Publishing. URL: doi.org/10.1787/9789264267992-en.

Нормативно-правові документи:

1. Конвенція про взаємну адміністративну допомогу в податкових справах Ради Європи/ОЕСР (ратифіковано Законом України № 677-VI від 17.12.2008) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_325

2. Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму (Конвенцію ратифіковано з заявами і застереженнями Законом N 2698-VI (2698-17) від 17.11.2010) URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_948#Text

3. Конституція України : Конституція України від 28 червня 1996 р. № 27-IX URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

4. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

5. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755–VI. URL : Податковий кодекс України

6. Про валюту і валютні операції : Закон України від 06.07.2018 р. № 2473–VIII URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>

7. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон : Закон України від 13.10.92 р. № 2673-XII URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2673-12#Text>

8. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню

розповсюдження зброї масового знищення : Закон України 06.12.2019 р. № 361-IX URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>

9. Про затвердження «Порядку заповнення і подання фінансовими агентами звіту про підзвітні рахунки» : Наказ Міністерства фінансів України від 12.08.2020 р. №496 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0810-20#Text>

10. Про затвердження переліку держав (територій), які відповідають критеріям, установленим підпунктом 39.2.1.2 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Податкового кодексу України, та визнання таким, що втратило чинність, розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2015 р. № 977 : постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1045. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-2017-%D0%BF#Text.

11. Про заходи щодо протидії зменшенню податкової бази і переміщенню прибутків за кордон : указ Президента України від 28.04.2016 № 180/2016. URL: www.president.gov.ua/documents/1802016-19966.

12. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>

13. Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки для поліпшення виконання податкових правил й застосування положень Закону США «Про податкові вимоги до іноземних рахунків» (FATCA) : Закон України від 29 Жовтня 2019 р. № 229-IX URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/229-20#>

14. Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки для поліпшення виконання податкових правил й застосування положень Закону США «Про податкові вимоги до іноземних рахунків» (FATCA) : закон України від 29.10.2019 № 229-IX URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/229-20#.

15. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.1996 р. № 93/96-ВР URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>

16. Про схвалення концептуальних напрямів реформування системи органів, що реалізують державну податкову та митну політику : розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2018 № 1101-р. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/1101-2018-%D1%80#Text.

Інформаційні ресурси

1. <https://nubip.edu.ua/node/17325> - Електронна бібліотека НУБіП України
2. Урядовий сайт. Єдиний сайт органів виконавчої ради України. URL: www.kmu.gov.ua/ua/control
3. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: portal.rada.gov.ua/
4. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: www.treasury.gov.ua/main/uk/index
5. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: <http://www.customs.gov.ua/dmsu/control/uk/index>
6. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <http://tax.gov.ua/>

7. Офіційний сайт Державної служби статистика України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
9. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>
10. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики URL: <http://komfinbank.rada.gov.ua/>
11. Офіційний сайт Рахункової плати України. URL: <https://rp.gov.ua/home/>
12. Офіційний сайт Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>
13. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/news/novini-nisd?page=21>
14. ITR. URL: <http://www.internationaltaxreview.com/>
15. ITR World Tax. URL: <http://www.itrworldtax.com/>
16. PwC Worldwide Tax Summaries. URL: <https://taxsummaries.pwc.com/>
17. OECD library URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/>

Збірники наукових праць з міжнародного оподаткування

18. Українські наукові журнали Scopus та Web of Science. URL: <https://openscience.in.ua/ua-journals>
19. Наукові праці НДФІ. URL: <http://npndfi.org.ua/>
20. Актуальні проблеми економіки. URL: <https://eco-science.net/>
21. Економіка АПК. URL: <http://eapk.org.ua/ru>
22. Економіка та держава. URL: <http://www.economy.in.ua/>
23. Економіка, фінанси, право. URL: <http://konferencia.com.ua/uk/>
24. Економіка України. URL: <http://www.economukraine.com.ua/>
25. Інвестиції: практика та досвід. URL: <http://www.investplan.com.ua/>
26. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. URL: <http://zt.knteu.kiev.ua/index.php?lang=uk>
27. Облік і фінанси. URL: <http://www.iae.org.ua/activity/publication/ofapk.html>
28. Вісник. Офіційно про податки: <http://www.visnuk.com.ua/>
29. Статистика України. URL: https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/mag_u.hm
30. Фінанси України. URL: <http://finukr.org.ua/?lang=ru>
31. Актуальні проблеми забезпечення національної безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі : збірник тез науково-практичної інтернет-конференції, м. Ірпінь – м. Хмельницький, 11-24 вересня 2017 року. Хмельницький: Науково-дослідний центр митної справи, 2017. – 138 с.
32. Запобігання неналежному використанню платниками податків України організаційно-правових форм нерезидентів при здійсненні контрольованих операцій / за заг. ред. С. С. Брехова, Д. М. Стародуба. – Хмельницький, Фоп Мельник А.А. 2019. 150 с.

33. Протидія агресивному податковому плануванню в Україні / С. С. Брехов, В. І. Коротун, О. Є. Сушкова, Н. В. Новицька та ін. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2017. – 108 с.

34. Протидія мінімізації сплати податків: світовий досвід та практика України: збірник матеріалів III Науково-практичного круглого столу (м. Ірпінь, 15 травня 2020 р.). Ірпінь: НДІ фіскальної політики, 2020. 234 с.